

Spis treści

Od autora	7
Historia i fikcja	10
Wokół powieści historycznej	11
Przeciw fikcjonalizmowi	18
Rekonstrukcje przeszłości	27
Fikcje w historii	37
Przeszłość: od wiary do poznania	49
Realistyczne nastawienie historii	50
Widzenie i wiara	52
Tradycja etniczna, tradycja antyczna, tradycja biblijna	54
Wynalezienie średniowiecza	56
Badania starożytnicze	59
Historia kościelna	61
Erudycja, polityka, polemika	63
Utopia i obiektywność	65
Ku odnowie	67
Trzy wymiary historii	70
Historia nauki i historia historii	73
Astronomowie i historycy	76
Podwójna rewolucja poznania	85

O porównywaniu w historii	97
Produkty naturalne	98
Rzeczy	98
Znaki językowe	100
Semiofory	100
Dygresja o historii porównywania w historii	102
Desygnaty	104
Historia kultury, historia semioforów	115
Ujęcie semiotyczne i ujęcie pragmatyczne	116
Semiofory wśród innych przedmiotów widzialnych	120
Różnorodność semioforów	125
Spór o pojęcie kultury	130
Propozycje	135
Od historii – części pamięci do pamięci – przedmiotu historii	140
Preliminaria: pamięć, postrzeganie, język	144
Pamięć zbiorowa, odległa przeszłość i zaświaty	148
Piśmiennictwo: od roczników do historii	152
Problem wiarygodności	156
Humanizm: restrukturyzacja pamięci elit	159
Druk i odnowa pamięci zbiorowej	165
Poznanie pośrednie: rozwód historii i pamięci	170
Odnowa podstaw poznawczych historii	175
Pamięć – przedmiot historii	181

Historia urzędowa, historia rewizjonistyczna, historia krytyczna	188
Przykład Argentyny	189
Wojna historii czy wojna pamięci?	191
Odrębność historii krytycznej	195
Historia w XX wieku: od nauki moralnej do komputera	199
Podstawowy dogmat historii uczonej w XIX wieku	199
Historia i filologia	202
Podejście hermeneutyczne, podejście etologiczne	204
Podejście statystyczne: nauki społeczne	206
Od historii politycznej do historii społeczno-gospodarczej	209
Nowa historia kultury	213
Nowa historia polityczna	215
Historia teraźniejszości	218
Perspektywy	220
Niezbywalna różnorodność historii	224
Historia, dziennikarstwo, literatura	224
Odmiany poznania pośredniego	227
Immanentna jedność historii	231
Wykaz pierwodruków	236